

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень

09 квітня 2026

с. Дубовий Гай

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (далі - ДП «Ліси України»), лист № 5894/40.1.9-2026 від 03.04.2026, згідно Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 № 555 (далі - Правила), нами, спеціалістами державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист»): інженерами - лісопатологами Сергієм БОГАТИРЧУКОМ, Валерієм ГУТНІКОВИМ, Валерієм МОРДОВАНЮКОМ, начальником Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Андрієм НАЗАРЕНКОМ, інженером охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Андрієм ЗАХОЖИМ, лісничим Овруцького лісництва Віктором ТОКАРСЬКИМ, лісничим Заліського лісництва Олександром ЧОРНОВОЛОМ, лісничим Ігнатпільського лісництва Ігором КОСТЮШКОМ, лісничим Піщаницького лісництва Олексієм МОЖАРОВСЬКИМ, проведене лісопатологічне обстеження насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет доцільності призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі — ВСР), наведена за матеріалами базового лісовпорядкування.

РЕЗУЛЬТАТИ ОБСТЕЖЕННЯ

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулося внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками.

Таблиця 1

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа що потребує ВСР	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Наявність рослин і тварин, занесених до Червоної книги України
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Заліське лісництво														
18	17	11.0		11.0	10СЗ+ОС+БП	70	0.70	1	23	28	370	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
20	19	25.2		25.2	10СЗ+БП	69	0.70	2	20	28	310	4	великий та малий соснові лубоїди	немає

20	29	1.5		1.5	10СЗ	71	0.70	1	22	30	320	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
Разом		37.7		37.7										
Ігнатпільське лісництво														
7	22	5.5		5.5	10СЗ+БП	70	0.70	1	23	28	355	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
21	42	3.2		3.2	10СЗ+БП+ВЛЧ	80	0.70	1	26	32	400	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
65	1	1.9		1.9	10СЗ+ЯЛЕ+БП	55	0.80	1А	23	28	390	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
Разом		10.6		10.6										
Овруцьке лісництво														
11	17	2.5		2.5	10СЗ	56	0.85	1А	22	22	390	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
11	18	1.8		1.8	10СЗ+БП	68	0.80	1	23	26	400	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
12	5	1.0	(2)	0.9	10СЗ	100	0.60	1	28	44	380	3	великий та малий соснові лубоїди	немає
12	32	0.8		0.8	10СЗ+БП+ДЗ	61	0.70	1	20	24	280	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
31	11	5.8		5.8	8СЗ2БП	70	0.70	1А	26	30	340	4	великий та малий соснові лубоїди, несправжній трутовик	немає
49	22	5.4		5.4	7СЗ3ДЗ+БП	135	0.60	2	29	44	340	2	великий та малий соснові, дубова златка	немає
53	1	7.9	(3)	1.1	7СЗ3ДЗ	145	0.60	2	28	48	340	2	великий та малий соснові, дубова златка	немає
53	1		(4)	1.2	7СЗ3ДЗ	145	0.60	2	28	48	340	2	великий та малий соснові, дубова златка	немає
Разом		25.2		19.5										
Пішаницьке лісництво														
27	6	0.6	(2)	0.4	10СЗ	40	0.60	2	13	16	130	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
27	8	2.3		2.3	10СЗ	65	0.70	2	20	22	280	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
34	30	8.2	(3)	6.4	10СЗ	74	0.70	2	22	26	320	4	великий та малий соснові лубоїди	немає
Разом		11.1		9.1										
Всього ВСП				76.9										

Під час обстеження насаджень встановлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). У нижній частині стовбурів (зона товстої кори) виявлено ознаки заселення великим сосновим лубоїдом (*Tomicus piniperda*), а саме: звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи під корою, відшарування кори. У верхній частині стовбурів повалених дерев (зона тонкої кори) зафіксовано заселення малим сосновим лубоїдом (*Tomicus minor*), що проявляється у вигляді поперечних дугоподібних маточних ходів. Під проєкціями крон на лісовій підстилці виявлено від 6 до 10 шт./м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про високу чисельність популяції пагонових шкідників (лубоїдів). У зоні перехідної кори виявлено ознаки пошкодження синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*) звивисті, мілкі, плескуваті ходи та пошкодження заболоні.

Ступінь заселення: середній – місцями високий.
Характер пошкодження: груповий, місцями куртинний.

Крім зазначених вище чинників, погіршення санітарного стану обстежених насаджень зумовлене:

- природним старінням деревостанів;
- внутрішньовидовою та міжвидовою конкуренцією;

- впливом несприятливих абіотичних чинників середовища.

Зазначені фактори спричиняють ослаблення та всихання дерев, що, у свою чергу, супроводжується їх заселенням стовбуровими шкідниками, які виступають переносниками патогенних мікроорганізмів.

Під час обстеження виявлено дерева листяних порід, відведені в рубку, а саме - дуб звичайний, береза повисла. Зазначені дерева відносяться до **VI стану (сухостій)** та характеризуються: наявністю зламів стовбурів, вивернутою кореневою системою, повною втратою господарської цінності (неліквідна деревина).

Повнота насаджень у межах обстежених ділянок є **нерівномірною**, з наявністю ділянок розрідження різного ступеня.

У таблиці 2 наведено ділянку соснового насадження, всихання якої спричинене ураженням хворобами лісу.

Таблиця 2

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа що потребує ВСП	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Наявність рослин і тварин, занесених до Червоної книги України
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Ігнатівське лісництво														
65	24	13.7	(2)	11.7	9СЗК1БП	75	0.80	1	25	26	450	4	коренева губка, несправжній трутовик	немає
Разом		13.7		11.7										
Всього ВСП				11.7										

Обстежені насадження відносяться до осередків кореневої губки (*Heterobasidion annosum*). Характер всихання визначено як дифузний, ступінь ураження — слабкий. У процесі обстеження встановлено такі ознаки ураження:

- 1) наявність поодиноких вітровальних дерев;
- 2) наявність дерев із нахилом понад 30° від вертикальної осі;
- 3) ураження кореневої системи з розвитком корозійно-деструктивної гнилі (строкатої ситової).

Зовнішні ознаки ураження дерев:

- зменшення річного приросту;
- ажурність крон;
- укорочення хвої;
- втрата блиску хвої;

- зміна забарвлення хвої (блідо-зелений відтінок з подальшим пожовтінням);
- передчасне осипання хвої.

У період обстеження встановлено супутнє заселення дерев стовбуровими шкідниками, а саме: великий сосновий лубоїд (*Tomicus piniperda*), малий сосновий лубоїд (*Tomicus minor*), синя соснова златка (*Phaenops cyanea*).

Характер поширення ураження: поодинокий, місцями груповий.
Стан осередку: діючий.

ВИСНОВОК

За результатами проведеного лісопатологічного обстеження встановлено, що санітарний стан насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» є **незадовільним**, з наявністю ослаблених та пошкоджених дерев.

Насадження характеризуються **слабким ступенем пошкодження**, однак наявні чинники негативного впливу спричиняють їх подальше ослаблення та можуть призвести до погіршення санітарного стану.

У результаті обстеження встановлено такі причини розладнання насаджень:

- хвороби лісу — 11,7 га;
- стовбурові шкідники — 76,9 гектара.

Осередки шкідників і хвороб мають дифузний **характер**, виражених локалізованих осередків не виявлено.

З метою поліпшення санітарного стану лісів, запобігання подальшому поширенню шкідників та хвороб, а також збереження біологічної стійкості насаджень, **рекомендується провести у 2026 році вибіркові санітарні рубки на загальній площі 88,6 гектара.**

Під час проведення заходів необхідно здійснити вилучення - сухостійних дерев, дерев V–VI категорій стану, сильно ослаблених та відмираючих дерев, дерев, заселених стовбуровими шкідниками, дерев з ознаками ураження хворобами.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Провести у 2026 році **вибіркові санітарні рубки** у вищезазначених насадженнях відповідно до вимог пунктів 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 19, 23 Правил, з урахуванням вимог чинного лісового та природоохоронного законодавства.

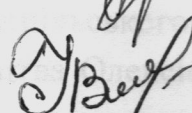
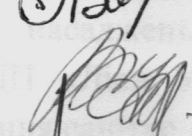
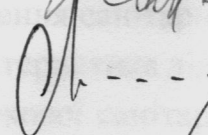
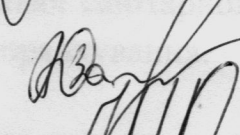

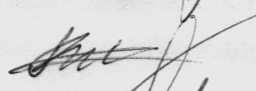
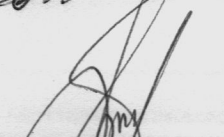
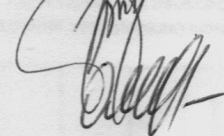
Під час проведення заходів необхідно:

- 1) забезпечити своєчасне вилучення сухостійних, відмираючих та сильно ослаблених дерев;
- 2) видалити дерева, заселені стовбуровими шкідниками та уражені хворобами;
- 3) дотримуватися технологій проведення рубок з мінімізацією негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Лісокористувачу необхідно організувати **посилений моніторинг санітарного стану насаджень**, здійснювати своєчасне виявлення нових осередків шкідників і хвороб;

Своєчасне та повне виконання зазначених заходів сприятиме стриму, підвищенню біологічної стійкості насаджень, поліпшенню загального екологічного стану лісів.

Підписи:

 Сергій БОГАТИРЧУК
 Валерій ГУТНІКОВ
 Валерій МОРДОВАНЮК
 Андрій НАЗАРЕНКО
 Андрій ЗАХОЖИЙ
 Олександр ЧОРНОВОЛ
 Ігор КОСТЮШКО
 Віктор ТОКАРСЬКИЙ
 Олексій МОЖАРОВСЬКИЙ